

INTERIOR AMB INTRUSA

(UNA AL·LEGORIA)

JORDI SALA

Per la Carme.

Per en Pep.

I, com sempre, per la Xesca.

Agraïments:

Francesca Bartrina, Manel Bayo, Sílvia Escuder, Pep Juanhuix, Geno Montserrat, Salvador Oliva, Joan Solana, Salvador Sunyer

Si un home té una fe sòlida, es pot lliurar al luxe de l'escepticisme

FRIEDRICH NIETZSCHE

*There was that law of life so cruel and so just
which demanded that one must grow or else pay more for remaining the same*

NORMAN MAILER

*We are such stuff
As dreams are made on, and our little life
Is rounded with a sleep*

WILLIAM SHAKESPEARE

ESPAI

Una casa antiga, força deixada. A mesura que transcorrin les escenes, els desperfectes (clapes en la pintura, esquerdes a la paret...) s'aniran eliminant, i també apareixeran alguns mobles, de manera que en cada escena veiem la casa en un millor estat que en l'escena anterior.

Es representen tres espais de la casa: una sala d'estar, un dormitori i un lavabo. En algun lloc de la sala hi ha una finestra. Al dormitori, un matalàs al terra i capses. El lavabo és gran.

Hi ha una pantalla penjada dalt de l'escenari. Les imatges de la pantalla poden substituir tots o bona part dels elements escenogràfics, a part de ser utilitzades com a eina narrativa. En qualsevol cas, es defugirà l'ambientació naturalista. No, en aquesta obra no hi ha, no hi pot haver, sofà.

TEMPS

Actual.

L'acció transcorre en el decurs de cinc setmanes.

És a començaments de tardor; encara fa calor. Vestuari d'estiu.

PERSONATGES

MIQUEL

NEUS, la seva companya

CLARA, una fantasma

Tots tres personatges volten els trenta-cinc anys. De fet, CLARA té més d'un segle i mig, però l'aparença és de tenir uns trenta-cinc anys.

ACTE I

La sala d'estar, sense cap moble.

MIQUEL, *ajupit, està pintant una clapa de pintura que hi ha a la paret. Hi posa molta cura. Xiula. Passa una estona. De cop, s'obre una porta tota sola. MIQUEL se la queda mirant, sorprès. Hi va, la toca, l'observa, hi dóna uns copets i la torna a tancar. Retorna a la seva tasca amb la paret. Passen uns instants.*

NEUS, *des de fora*: Hola! On ets?

MIQUEL: Aquí!

NEUS, *des de fora*: On ets?

MIQUEL, *més alt*: Aquí! A la sala!

NEUS, *des de fora*: On ets?

MIQUEL *està a punt de tornar a contestar, però desisteix i continua pintant.*

Entra NEUS. Porta una faldilla no gaire llarga.

NEUS: Ah, ets aquí.

MIQUEL: Sí, sóc aquí.

NEUS, *mentre deixa la bossa de mà en algun lloc*: Què fas?

MIQUEL: Ja ho veus, no? Tapo aquesta clapa de pintura. Aquesta paret està feta una merdeta...

NEUS: Carai, vam arribar ahir i avui ja t'hi has posat?

MIQUEL: Tampoc tinc res més a fotre, si he de dir la veritat.

NEUS: Pots pintar. Quadres, vull dir.

MIQUEL: Ja. Quan m'he aixecat he fet una estona de ioga, després he anat a buscar el diari, me l'he llegit, i cap allà a les onze m'he posat a fer això.

NEUS: Què tal, el ioga?

MIQUEL: Bé. (*Dubta.*) És que com que el lloc és nou... No m'he acabat de centrar.

NEUS: Dius que has anat a comprar el diari?

MIQUEL: Sí.

NEUS: Hi has anat a peu?

MIQUEL: Sí, és clar, el cotxe el tenies tu.

NEUS: Hi has estat molt?

MIQUEL: Mitja horeta, entre anar i tornar.

NEUS: Mitja hora. Déu n'hi do.

MIQUEL: No és tant. Però ens hem de comprar un parell de bicis. Ara com ara és la cosa més urgent que ens fa falta.

Silenci. NEUS s'asseu a terra.

NEUS: No sé si hem fet bé de comprar aquesta casa, Miquel. Tan lluny del poble. Tan aïllada.

MIQUEL: No està aïllada. Els veïns són a cinc minuts a peu.

NEUS: D'això en dius veïns, tu?

MIQUEL: Neus, fes el favor. No ens ho podem tornar a plantejar, això.

NEUS: Estem aïllats.

MIQUEL: Aquest tema està tancat. Quin sentit té, tornar-hi, ara que ja l'hem comprada? Té inconvenients, és veritat, però també té moltes coses bones. Per això vam decidir comprar-la.

NEUS: Era barata. L'hem comprada per això, Miquel.

MIQUEL: No només per això. Volíem... volem viure una mica lluny de la civilització.

Dels sorolls, de les presses, de l'estrès.

NEUS: De la malenconia.

MIQUEL: Sí. Exacte. Per retrobar-nos tu i jo. Que no te'n recordes?

NEUS: És clar que sí, perdona. És només que tinc una mica de por. Por d'estar aïllada.

MIQUEL se li acosta i li fa un petó a la galta.

MIQUEL: T'estimo.

Li dóna un copet al cul. NEUS sospira i es posa més còmoda sobre el terra.

MIQUEL torna a treballar en la clapa de la paret.

NEUS: Haurem de comprar mobles. Quina mandra.

MIQUEL: Tot s'anirà fent. I jo tinc molt de temps, ara com ara. Per cert, com ha anat, a la farmàcia?

NEUS: No ha sigut el meu millor dia. Amb això de la casa, he estat molt descentrada. Hi ha tantes coses per endreçar...

MIQUEL: No t'hi capfiquis.

NEUS: Quan penso en aquella habitació plena de capsos i de bosses fins al sostre, em ve un no sé què.

MIQUEL: Tranquil·la, et dic.

NEUS: És una autèntica muntanya de capsos i bosses, capsos i bosses...

MIQUEL: Neus: prou.

NEUS *s'estira a terra. Un moment de silenci. Gairebé d'esma comença a recitar uns versos en francès; però després del segon vers se sentirà una VEU EN OFF recitant els versos. És la veu de CLARA. Mentrestant, en pantalla, apareixerà la traducció catalana.*

NEUS: «Le Chêne un jour dit au Roseau : // —Vous avez bien sujet d'accuser la nature ;»

VEU EN OFF: «*Le Chêne un jour dit au Roseau :*

—Vous avez bien sujet d'accuser la nature ;

Un roitelet pour vous est un pesant fardeau ;

Le moindre vent, qui d'aventure

Fait rider la face de l'eau,

Vous oblige à baisser la tête,

Cependant que mon front, au Caucase pareil,

Non content d'arrêter les rayons du soleil,

Brave l'effort de la tempête.

Tout vous est aquilon, tout me semble zéphyr.»¹

En pantalla es llegeix:

«Un dia el Roure a la Canya va dir:

—Te'n sobra, de raó, d'acusar la Natura:

el pes d'un Reietó t'obliga a sucumbir.

El vent més lleu que per ventura

la pell de l'aigua fa estremir

t'empeny a doblegar la testa:

---

1. Es tracta del poema "Le chêne et le roseau", de Jean de la Fontaine. La citació correspon a l'edició de Pierre Clarac (*Fables*. París: Librairie Générale Française, 1972, pp. 40-41). La traducció catalana que segueix, titulada "El roure i la canya", és de Xavier Benguerel (Jean de La Fontaine, *Faules. Tots dotze llibres*. Barcelona: Llibres del Mall, 1984, pp. 103-105).

*en canvi, com el Caucas, el meu front, no content
d'aturar els raigs del Sol ardent,
planta cara als furors de la tempesta.
Tot és Brisa per mi; per tu, tot vent del Nord».*

MIQUEL: Em sembla que aquest ja te l'havia sentit algun cop. Baudelaire?

NEUS: Apa aquí. La Fontaine. És el principi d'una mena de faula. D'al·legoria.

MIQUEL, *sense deixar de pintar*: Ah. I quina és la moral?

NEUS: Ja t'ho explicaré un altre dia.

NEUS s'estira a terra, visiblement cansada. Silenci.

MIQUEL: Grogues.

NEUS: Què?

MIQUEL: Grogues.

NEUS, *que s'adona que MIQUEL es refereix a les calces que porta i es tapa*: Porc.

MIQUEL: Sí, sóc molt aficionat al tema, ja ho saps. Per què te tapes? La panoràmica m'estimulava a treballar.

MIQUEL s'aixeca i va fins a NEUS. L'acaricia lentament des dels peus fins al cap. Quan la mà s'acosta primer al sexe i després als pits, NEUS protesta lleugerament dient «Miquel...». Ell continua. Li acarona els cabells. Li passa la mà per la galta i torna a tocar-li els pits, cosa que provoca una nova protesta de NEUS.

NEUS: Miquel, para.

MIQUEL: Per què?

NEUS: És que aquí, a la sala... I al terra...

MIQUEL: Em fa il·lusió fer-ho aquí. És una bona manera d'estrenar la casa, no creus?

NEUS: La podem estrenar al dormitori. Sobre el matalàs. És que *(mira cap al públic)* amb la finestra oberta... si ens veiés algú...

MIQUEL, *que també mira cap al públic*: Qui vols que ens vegi? Si no hi ha ningú.

NEUS: És que no sé si em ve de gust, ara.

MIQUEL: Tu deixa't fer.

La besa i l'acaricia. Al principi, NEUS es manté passiva, però a poc a poc comença a intervenir més activament, fins que pren la iniciativa i es posa damunt de MIQUEL. Ara NEUS se sent a gust; la seva cara expressa plaer. Potser es diuen alguna cosa tendra. MIQUEL té els ulls tancats. Pausadament, sense fer soroll, entra CLARA. No hi ha res, absolutament res, que reveli la seva condició de fantasma: és exactament igual que qualsevol dona, una dona normal. CLARA mira l'escena de sexe entre NEUS i MIQUEL sense mostrar-hi gaire interès. La il·luminació centra l'atenció en CLARA i deixa a una banda els amants. CLARA fa un cop d'ull per la sala, com si busqués alguna cosa; se li pot veure un gest d'impaciència. Després, surt per on ha entrat, mentre NEUS i MIQUEL continuen fent l'amor, cada cop amb més excitació. Torna a entrar CLARA, que ara porta a la mà una copa de vi blanc. Beu a glopets mentre contempla NEUS i MIQUEL tranquil·lament; es troba a uns metres a l'esquena de NEUS, que continua damunt de MIQUEL. MIQUEL obre els ulls i veu CLARA. Té un petit ensurt, però no es mou: s'està quiet mentre NEUS continua fent moviments pèlvics. Des d'aquest moment, MIQUEL desconnectarà de la relació sexual i s'estarà mirant CLARA

fixament. CLARA els observa tota l'estona amb displicència mentre va bevent de la copa; després, com si estigués cansada de contemplar-los, s'acosta a una finestra i mira cap a enfora. NEUS, absolutament aliena a això, progressa en la seva excitació fins que finalment arriba a l'orgasme; després es deixa caure sobre el cos de MIQUEL. S'estira al seu costat; té a mà la seva bossa, l'obre, agafa un paquet de cigarretes i n'encén una.

NEUS: L'avantatge de no tenir ni un moble és que no els puc cremar, quan fumo.

Sobretot després d'un clau. (*Carinyosa:*) T'ha agradat?

MIQUEL: Sí, molt. Ha sigut... (*No troba la paraula.*)

NEUS: Esplèndid. He tingut un orgasme de primera. No sé, tot se m'ha tornat de color groc, com si tota jo estigués tancada en una immensa flor groga. (*Silenci.*) No m'he adonat quan hi has arribat.

MIQUEL: No hi he arribat.

NEUS: Què? No hi has arribat? Però... (*Dubta.*) Vols que...

MIQUEL: No, no, deixa-ho estar.

NEUS: Però com és? Vull dir, em sorprèn que no vulguis acabar-ho. Que passa alguna cosa?

MIQUEL: No, no passa res. Només que avui tinc poca energia i l'he de conservar.

NEUS, *que es posa a riure*: Au, va. No m'ho puc creure. Si els homes, quan feu l'amor i no ejaculeu, sembla jo què sé, com si us haguessin fuetejat, us quedeu deprimits i d'una mala llet...

MIQUEL: Ara no em ve bé. És que tinc mal de cap. M'ha agafat mal de cap.

NEUS: Així, de cop i volta?

MIQUEL: Sí. Tinc un mal de cap bastant fort. No tens pas paracetamol?

NEUS: No. Tu vas fer les capsos: què en vas fer, de la farmaciola?

MIQUEL: Vaig llençar tots els medicaments, la majoria estaven caducats. No podries pas anar a la farmàcia? Tens la clau, no?

NEUS, *que dubta*: Mira que demanar-me això...

MIQUEL: No t'ho demanaria si no fos important. Sembla com si el cap m'hagués d'esclatar.

NEUS: D'acord, ja hi vaig. Aprofitaré per passar pel súper un moment a buscar alguna cosa per sopar.

MIQUEL: Molt bé. Gràcies.

NEUS s'aixeca i va fins a la finestra, just al cantó de CLARA, però no la veu. Llença la cigarreta a fora.

NEUS: Ja em sap greu, però fins que no trobi la capsa dels cendrers... (*S'arregla la roba, absolutament aliena a la presència de CLARA. MIQUEL no es mou d'on és, estirat a terra, mirant CLARA.*) Què mires?

MIQUEL: Res.

NEUS: Trigaré una estona, entre anar al súper i després a la farmàcia, obrir i tot plegat... una mitja horeta.

MIQUEL: No hi pateixis.

NEUS: Suportaràs el mal de cap?

MIQUEL: Suposo que sí. Si quan tornis veus que m'ha explotat, vol dir que la cosa era greu.

NEUS: Idiota.

NEUS *se'n va cap a la sortida. Rectifica, s'acosta a MIQUEL, li fa un petó als llavis i després surt.* CLARA *s'acosta a on és MIQUEL, agafa el paquet de cigarretes i n'encén una.*

CLARA: Que bé, que s'hagi deixat els cigarrets aquí. Suposo que no li farà res que me n'apropriï d'un.

CLARA *torna cap a la finestra.* MIQUEL *s'aixeca i es vesteix amb parsimònia.*

MIQUEL: Qui ets?

CLARA: Quina pregunta.

MIQUEL: Què té d'estrany, aquesta pregunta? És perfectament lògic que te la faci. Qui ets? I què hi fas, aquí? Fet i fet, la meva companya i jo hem comprat aquesta casa.

És nostra, de la Neus i meva. No tenim previst que hi visqui una tercera persona.

CLARA: És una pregunta força idiota: ja saps qui sóc.

MIQUEL: Com vols que ho sàpiga? Era aquí amb la Neus, érem aquí els dos cardant i...

CLARA: Fent l'amor.

MIQUEL: ...i de cop i volta apareixes tu. D'on surts? (*Silenci.*) Qui ets?

CLARA: Potser no saps *qui* sóc, però sí que saps *què* sóc. No està malament, aquest vi, gens malament. M'encanta el vi blanc; m'entusiasma. He trobat una ampolla a la cuina. De vi sí, que heu tingut temps de comprar-ne, eh? Teniu ben ple de capses per obrir, la nevera buida, a la cuina pràcticament no hi ha res... però us heu recordat de comprar vi. Deu ser fumut, això de mudar-se de casa. Quin trasbals.

MIQUEL: He comprat l'ampolla per celebrar aquest vespre la nostra arribada a la casa.

La Neus es pensarà que l'he encetada jo.

CLARA: Per què heu comprat aquesta casa? És vella, fa falta molta feina per deixar-la en condicions. No sé, amb la quantitat de cases noves que es venen, ben arregladetes...

MIQUEL: Vols fer el favor de dir-me qui ets i què hi fas, aquí? A casa meva?

CLARA: Si no saps *què* sóc, per què no li has dit res de mi a la teva companya? Per què no li has comentat que m'has vist? (*Fa una pipada a la cigarreta.*) Cada vegada m'agrada més fumar. I això que no fumava, jo. Va, contesta'm. Per què heu comprat aquesta casa?

MIQUEL: Ens agrada.

CLARA: No diguis bajanades. Com us pot agradar aquesta casa?

MIQUEL: Ens va agradar. I estava bé de preu. No ens podíem permetre una casa gran com aquesta segons a on, i a més a més que fos nova.

CLARA: La casa està massa aïllada, massa lluny de tot. Té raó, la teva companya. Jo, per gust, mai no hi vindria a viure, aquí. En fi (*assenyala cap a la paret on MIQUEL estava treballant abans*), t'espera molta feina, a tu. No fumes?

MIQUEL: No.

CLARA: Fas ben fet. És dolent per la salut, diuen.

MIQUEL: Digue'm qui ets. Si no...

CLARA: Si no, què?

MIQUEL: Això és casa meva. Casa meva i de la Neus. Hauré de trucar a la policia.

CLARA: Deixa, home! No vols dir que has vist moltes pel·lícules?

MIQUEL: Ho faré si no em dius qui ets.

CLARA: Em dic Clara. De fet, Claire: sóc francesa, el francès és la meua llengua materna. Però em pots dir Clara.

Llença la cigarreta per la finestra. Després s'acosta a MIQUEL i li dóna la mà. MIQUEL, sorprès, l'hi encaixa.

Tu et dius Miquel, oi? Molt de gust.

MIQUEL: Igualment. (*Silenci.*) Quan t'he vist, no sé per què, he entès de seguida que no li havia de dir res a la Neus.

CLARA: Ahà. Molt intuïtiu.

Fa una volta per l'espai buit de la sala.

És ben bé que una sala d'estar sense cap moble queda molt desangelada. M'heu fet una mica de pena, abans, quan fèieu l'amor, que no tinguéssiu un sofà. És clar que podíeu haver anat al dormitori, (*amb veu entre carinyosa i sorneguera:*) però tu ets un capritxós, eh? Et donava morbo, fer-ho aquí, veritat? Per cert, et puc ajudar a moblar la casa, si vols.

MIQUEL: No ets... real?

CLARA: Miquel, potser que ens deixem d'ambigüitats d'una vegada, no creus? Tu saps què sóc. Digue-ho clar.

MIQUEL: No sé si ho puc dir.

CLARA: Per què no?

MIQUEL: Perquè no hi crec.

CLARA: No creus en mi? (*Silenci.*) Et vaig a buscar una copa de vi a la cuina.

CLARA surt. MIQUEL està visiblement capficat. Torna a entrar CLARA, amb dues copes i una ampolla de vi a la mà. CLARA s'acosta a MIQUEL.

Seria capaç de fer bogeries per un bon vi blanc. Salut!

MIQUEL, amb cara de circumstàncies: Salut. (Beuen.)

CLARA: Perquè això sigui el principi d'una llarga amistat.

MIQUEL, desconcertat: Això, això.

CLARA: Digue-ho, va.

MIQUEL: Que digui el què?

CLARA: Què sóc.

MIQUEL, que fa un riure nerviós: Ets un esperit. (Fa un llarg glop de la copa.) Un esperit. (Torna a riure nerviosament.) Hem comprat una casa amb un esperit.

CLARA: Pots dir "fantasma", si vols. "Esperit" queda massa... no sé com dir-ho. Massa eteri. En anglès fan servir la mateixa paraula, "ghost", per dir "esperit" i "fantasma". De l'"Esperit Sant" en diuen "Holy Ghost". Saps anglès?

MIQUEL: Una mica.

CLARA: En català teniu dues paraules ben diferents: fes-les servir amb propietat. Jo crec que "fantasma" és una bona paraula. Hi estàs d'acord?

MIQUEL: No tinc res contra aquesta paraula. Sóc un home liberal, jo. (S'escura la gola en sentir-se ridícul.)

CLARA: Doncs sí, sóc una fantasma. Em pots dir així. També em pots dir Clara.

MIQUEL: Sí, m'estimo més dir-te Clara. (Silenci.) Fa molts anys, que ets morta? (Per ell mateix:) No em pensava que mai faria aquesta pregunta a algú.

CLARA: No gaire. Cent cinquanta.

MIQUEL: Déu n'hi do.

CLARA: No, és poc temps, ben mirat. Una gota en l'eternitat. (*Agafa la mà de MIQUEL per mirar-li el rellotge.*) Trigarà gaire, la teva companya? Perdona, és que no duc rellotge: normalment no em fa falta.

MIQUEL: No pot trigar gaire. (*Silenci.*) Com és, que la Neus no t'ha vist?

CLARA: La Neus no em pot veure.

MIQUEL: Però com pot ser que ella no et pugui veure? És molt estrany.

CLARA: Miquel, no et sembla que el que és estrany és que tu sí que em puguis veure?

MIQUEL: Sí, és clar. (*Torna a riure nerviosament.*) Com és possible, tot això?

CLARA: És possible, ja ho veus. No cal que ho racionalitzis tot. Hi ha coses que és millor no pensar-hi gaire. El cervell no arriba a tot arreu, ni molt menys, creu-me. La Neus no m'ha de veure. Tu sí i ella no.

MIQUEL, *que vol tornar a insistir*: Però...

CLARA: Aquesta pregunta no te la puc contestar. De moment. Tingues paciència. La vida és una qüestió de paciència. I la mort ja no et dic fins a quin punt. Tot arriba quan ha d'arribar; tot se sap quan s'ha de saber. De moment accepta que les coses són així. I així seran durant un temps. (*Fa gest de marxar.*) La teva companya deu estar a punt d'arribar. Val més que vagi a portar la copa a la cuina. No et preocupis, ja la rento jo.

MIQUEL: Escolta, escolta. Què has volgut dir amb això de «durant un temps»? Et penses quedar aquí? Nosaltres no podem compartir la casa amb tu. Ja tenim prou problemes, entens?

CLARA: Ah, si no la vols compartir, ja saps què et toca: allà hi ha la porta.

MIQUEL: Però la casa és nostra. L'hem comprada nosaltres!

CLARA: No siguis tan materialista, home. Tu deus ser d'aquells que maten les formigues del jardí perquè diuen que la hipoteca la paguen ells i no les formigues, no? No tot

és matèria. Les lleis humanes s'apliquen sobre la matèria. Per les lleis humanes, sí, tens raó, la casa és vostra, suposo. Però per una llei superior jo tinc tot el dret a estar-me en aquesta casa. Per una llei superior aquesta casa no és de ningú, i és de tothom.

MIQUEL: Que ets comunista, tu? Jo també vaig passar una etapa comunista, però cony, la vaig superar.

CLARA: Si no et fa res, m'estimaria més que no diguessis paraules lletges davant meu. Sobretot aquesta. No és per res, no sóc pas una figaflor, jo, però mai m'han agradat les paraulotes. Vaig viure en una època i vaig créixer en el si d'una família on les paraulotes no eren acceptades.

MIQUEL: Ho sento.

CLARA: Bé, si no hi ha res més a dir... *(Fa per marxar.)*

MIQUEL: Espera, Clara!

S'acosta cap a CLARA i l'atura agafant-la del braç; després, sorprès de la seva gosadia, la deixa anar.

T'he de dir una cosa.

CLARA: Digue-me-la, però fes-ne via perquè la teva companya deu estar a punt d'arribar, i no deus pas voler que es pensi que parles sol, oi?

MIQUEL: La meua companya... la Neus... està passant una època difícil.

CLARA: Sí, ja ho sé.

MIQUEL: Ja ho saps?

CLARA: I què, què em vols dir, amb això?

MIQUEL: Arrossega una depressió de fa temps. Una depressió molt forta. Vull dir que no és convenient que a més a més tinguem un problema de... (*s'escura la gola*) un problema de fantasmes a casa. No l'ajudaria gens, això.

Silenci. CLARA torna fins a la finestra i mira cap a enfora. Reflexiona abans de parlar.

CLARA: Miquel, t'he de treure d'un error. Abans has dit que heu comprat una casa amb fantasma. Dedueixo que et penses que jo ja estava en aquesta casa abans que vosaltres hi vinguéssiu a viure. Potser et penses que m'hi he estat sempre.

MIQUEL: Doncs sí, sempre. Des que vas morir. Aquesta era casa teva, no?

CLARA: Sí, has vist moltes pel·lícules. No, Miquel, jo no vivia aquí. Porto tan poc temps en aquesta casa com vosaltres. Hi he vingut avui.

MIQUEL: Avui?

CLARA: Jo no anava amb el paquet de la casa, entens? Hi he vingut amb vosaltres. I m'hi he de quedar a viure un temps. No et preocupis, no serà per sempre.

MIQUEL, *sorprès*: Has vingut amb nosaltres?

CLARA: És una manera de dir-ho, sí.

MIQUEL: Vols dir que al pis de lloguer on vivíem fins ara tu també hi eres?

CLARA: No. Vosaltres us heu mudat, i jo us acompanyo en aquesta nova etapa. Ja veus que no puc marxar d'aquí de cap de les maneres. Encara que la teva companya tingui problemes. I ara, si em disculpes...

Surt cap a la cuina. MIQUEL es queda quiet, atònit. CLARA torna a entrar sense la copa.

Et penses quedar aquí com un estaquirot? Jo me'n vaig.

MIQUEL: Espera! D'acord, tu guanyes, et pots quedar. Un temps.

CLARA, *que es posa a riure*: Gràcies per l'hospitalitat. Si prefereixes entendre-ho així...

MIQUEL: Sí, sóc una persona hospitalària. I amic dels meus amics. Bé, tu no ets amiga meva. Almenys encara. Vull dir... Collons, no sé què vull dir.

CLARA: Sense paraules lletges, recorda. D'acord, m'aculls a casa teva: moltes gràcies. Per cert, espero que això no et causi una disfunció sexual. Seria un problema que et sentissis atret per mi, tenint en compte que sóc un esperit. Una fantasma.

MIQUEL: Mai m'he sentit atret sexualment pels fantasmes. (*S'escura la gola en sentir-se ridícul.*) Els meus gustos entren dintre de la normalitat.

CLARA: Sovint parles com si fessis una declaració jurada al Parlament. No siguis tan seriós, home. (*Irònica:*) Gràcies per compartir la casa amb mi.

MIQUEL: Vull que se segueixin un parell de normes. Que les pactem. Si no, m'ho posaràs difícil per acceptar-te aquí.

CLARA: Digues, quines normes?

MIQUEL: En primer lloc, que no ens espantaràs. Sobretot, que no faràs res per espantar la Neus.

CLARA: Et penses que no tinc res més important a fer que anar espantant la gent?

MIQUEL: No sé què és el que tens a fer i què no.

CLARA: T'asseguro que, espantar la gent, no.

MIQUEL: Segona norma: vull que respectis la nostra intimitat. Sobretot...

CLARA: Sobretot? Ja m'ho imagino, però digues.

MIQUEL: No vull que apareguis quan estem fent l'amor. Vull que ens deixis sols en aquests moments.

CLARA: D'acord. Tampoc et pensis que hi tinc gaire interès, en el tema. De viva sí, que n'hi tenia. Vull dir en el sexe. Era una època en què el sexe es vivia d'una manera diferent de com es viu ara. Sobretot nosaltres, les dones. Hi havia molta menys llibertat. *(Silenci.)* Bé, jo era diferent. En certa manera, jo era una lliure pensadora. Cap altra norma?

Se sent el soroll d'una porta que s'obre. CLARA allarga la mà a MIQUEL per encaixar-l'hi.

Encantada.

NEUS, *des de fora*: Hola!

CLARA fa per sortir, però en l'últim moment fa mitja volta.

CLARA: Cinquena filera, novena columna.

MIQUEL, *desconcertat*: Què?

CLARA: El lavabo. Fins aviat.

Surt. MIQUEL, per dissimular, torna a treballar en la paret. Entra NEUS. Porta unes bosses del supermercat; les deixa a terra. Remena dins d'una bossa, treu un medicament i l'allarga a MIQUEL.

NEUS: Té, el paracetamol.

MIQUEL, *despistat*: Ah, gràcies.

NEUS: Que ja no tens mal de cap?

MIQUEL: Sí, i tant.

NEUS veu el tabac i s'hi acosta. Agafa el paquet, treu una cigarreta i l'encén; de cop es mostra sorpresa i torna a mirar dintre del paquet.

NEUS: Que estrany. (*Mira MIQUEL:*) Miquel, tu no em deus pas haver agafat un cigarret, no?

MIQUEL: Jo? Què dius, ara.

NEUS: Estic segura que me'n quedaven quatre. Ho sé perquè he pensat: «amb aquests quatre en faig prou per avui». I ara me'n falta un.

MIQUEL: Et deus haver equivocat comptant.

NEUS: Com vols que m'equivoqui comptant fins a quatre?

MIQUEL: Ai, no sé, Neus. Et prometo que jo no te l'he agafat. Si no fumo!

NEUS: Juraria que n'hi havia quatre. (*Fa un gest de decidir que abandona el tema.*)

Anem a fer el sopar plegats? Així podrem celebrar la inauguració de la casa abans no es faci massa tard. Va, deixa ja la paret.

MIQUEL, *que deixa de pintar*: D'acord, ja vinc. (*Recull del terra l'ampolla de vi.*) Per cert, he obert l'ampolla de vi, espero que no et faci res.

NEUS: Em podies haver esperat, impacient. És blanc? No m'havies dit que el compraries rosat?

MIQUEL: El blanc fa més per una celebració.

NEUS: A mi el blanc no m'agrada gaire. Ja ho sabies.

Surten els dos per la porta que du a la cuina.

Filmació a la pantalla en blanc i negre. El lavabo; un tros de paret està sense enrajolar, i hi ha algunes rajoles per terra. NEUS s'està rentant les dents. Passen

uns instants. De cop es queda quieta, arquejada cap endavant, amb les mans a l'estómac, i arrenca a plorar. Plora desconsoladament. Molt agitada, agafa la seva bossa de mà i remena a dins. Hi remena amb un punt d'ansietat. Finalment treu un potet amb pastilles. En treu una i torna a deixar el potet dins de la bossa. Amb un gest precipitat, se l'empassa. Es torna a quedar quieta, repenjada sobre la pica. Passen uns instants. Arrenca una rajola de la paret que no encaixa bé. Treu el potet de pastilles de la bossa i el posa en el forat que ha deixat la rajola. Després hi torna a posar la rajola i l'empeny perquè quedi ben encaixada a la paret. Tanca el llum del lavabo i surt.

Fosc.

ACTE II

El dormitori. Hi ha un parell de quadres sense penjar, al terra.

MIQUEL està estirat sobre el matalàs, panxa enlaire, amoïnat. Entra NEUS. Fa les coses apressada, com amb un punt d'excitació.

NEUS: Que estrany, que no tinguessis gana per sopar. *(Es posa una camisa de dormir.)*

MIQUEL: Tu tampoc en tenies.

NEUS: Ja, però és que tu sempre estàs tan afamat... *(S'estira al costat de MIQUEL i comença a llegir un llibre.)*

MIQUEL: Què llegeixes?

NEUS: Rellegeixo *Madame Bovary*.

MIQUEL: Ah. *(Silenci.)*

NEUS: Que passa alguna cosa?

MIQUEL: No, res, per què?

NEUS, *que s'inclina cap a MIQUEL, tendra*: Per res, carinyo, per res. *(Li fa petons i li acaricia el pit.)* Mira què hi ha per aquí...

MIQUEL, *que la rebutja*: Deixa-ho, Neus.

NEUS, *que deixa el llibre a un cantó i insisteix en les carícies*: Quin tros d'home que tinc...

MIQUEL: Vas molt llançada, últimament, eh?

NEUS: Que hi ha cap problema, en això? Després de tot aquest temps deprimida, sense ganes de res...

MIQUEL: Últimament et veig diferent.

NEUS: Què vols dir, diferent?

MIQUEL: Diferent. Molt animada. Molt parladora. Molt llançada. I t'ha marxat la gana.

NEUS: Ho dius com si fos dolent.

MIQUEL: Se'm fa estrany.

NEUS: Potser és la casa. Començar una nova vida en aquesta...

MIQUEL, *que la interromp*: És com si la depressió hagués desaparegut. De la nit al dia. Per art de màgia.

Pausa.

NEUS: Insinues alguna cosa?

MIQUEL: No, no insinuo res. (*Silenci.*) Per cert, hi havia una rajola del lavabo mal encaixada. (*S'escura la gola.*) Cinquena filera, novena columna. Ja l'he arreglat. (*Allarga un potet de pastilles a NEUS.*) Té, això és teu, no?

NEUS, molt compungida, agafa el potet. Silenci llarg.

Què haurem de fer, ara?

NEUS: No és el que et penses. Ho puc controlar.

MIQUEL: És un pas enrere. Un pas molt greu. A dins d'una trampa. Que no has après res, tots aquests anys?

NEUS: Et dic que ho puc controlar, això.

MIQUEL s'aixeca del matalàs, impel·lit per la ràbia.

MIQUEL: I una merda! No pots controlar-ho, això, i tu ho saps!

NEUS, *que també es posa a cridar*: Que et dic que sí! Només me'n prenc una al dia perquè estic cansada! És per combatre el cansament, tot el trasbals de la mudança m'ha deixat esgotada! Jo sóc farmacèutica, tu no en saps res, de medicaments, tu ets artista!

MIQUEL: A qui creus que pots enganyar, eh, Neus? A qui creus que enganyes? Això no és un medicament, això és una puta droga fastigosa, una droga que avui te'n prenc una i d'aquí a quinze dies estàs totalment enganxada i te n'has de prendre deu al dia!

NEUS: Potser ho dius per experiència, eh, malparit! Oh, sí, no et facis el verge, ara, o és que no t'has pres ratlles moltes vegades, tu, eh? Ratlles i pastilles amb whisky i...

MIQUEL, *que la interromp*: És clar que m'he fotut ratlles, sí, moltes nits, i tu també, o és que me les fotia jo sol, eh?, però ens les fotíem *abans*, ho entens, Neus?, *abans*, quan teníem vint-i-cinc anys o trenta, per divertir-nos, collons, Neus, això teu és diferent, hòstia puta, tu estàs enganxada!

NEUS: Que no!

MIQUEL: Fa gaire, que n'estàs prenent?

NEUS: No!

MIQUEL: Quant fa? Fa gaires dies? (NEUS *no respon*. MIQUEL *fa un gest d'entendre-ho*.) Fa temps. (*Es posa sobre el matalàs i sacseja NEUS*.) Digue'm, quant de temps fa? Digue-m'ho!

NEUS, *que no pot aguantar la pressió i esclata*: Un mes! Fa un mes!

NEUS *arrenca a plorar*. MIQUEL *la deixa estar i es queda assegut al seu costat*. *El ritme de la conversa canvia a partir d'ara: to més amesurat i calmat per part de MIQUEL, i intensa expressió emocional de NEUS*.

MIQUEL: Quantes n'estàs prenent?

NEUS: Tres, quatre. Alguns dies més. *(Silenci.)*

MIQUEL, *que enfonsa la cara entre les mans*: I només fa una setmana que hem arribat en aquesta casa... *(Mira al seu voltant.)* La nostra última oportunitat.

NEUS: L'última?

MIQUEL, *que es refereix a la casa*: Un símbol. Deixar enrere tantes coses. La mort del teu pare. La teva depressió. La meva decisió de deixar l'escola. Començar de nou. I ara resulta que t'has tornat a enganxar.

NEUS plora, desconsolada. Els llums s'enfosqueixen per donar pas a unes imatges a la pantalla en uns colors artificiosos. S'hi veu NEUS empassant-se pastilles compulsivament. Després, tornada al present de l'escena. MIQUEL s'acosta a NEUS i l'abraça.

NEUS: Ho sento molt, Miquel. Perdona'm.

MIQUEL: Per què, Neus? Per què?

NEUS: No ho sé. *(Se separa d'ell.)* Em deixaràs. Al final em deixaràs.

MIQUEL: No.

NEUS: Un dia m'ho vas dir, em vas amenaçar.

MIQUEL: Ho vaig dir, però no era veritat. No et penso deixar.

NEUS, *que l'observa*: Com és que m'estimes tant? No ho entenc. Jo en el teu lloc ja me n'hauria anat fa temps.

MIQUEL: Els moments més feliços de la meua vida els he viscut amb tu; potser és per això que continuo aquí, al teu costat. T'estimo molt. *(L'acaricia, i després se'n separa.)*

Hi ha una mena de força que és superior a mi, una força que em reté al teu costat.

(Com per ell mateix:) Aquesta força és més poderosa que l'impuls de fugir.

NEUS: Sóc tan horrorosa, mira el que estic fent...

MIQUEL: No diguis això, no ets horrorosa.

NEUS: M'hi sento.

MIQUEL: Doncs no ho ets. Estàs passant una època dolenta, és veritat, però tens tants de valors dintre teu... Jo crec en tu. I confio en tu.

NEUS: Doncs jo no gaire. Jo també sento una força superior a mi, però és una força negativa. Una força que... per exemple m'obliga a prendre això *(referint-se a les pastilles)*.

Els llums s'enfosqueixen per donar pas a unes imatges a la pantalla, amb els mateixos colors d'abans. S'hi veu NEUS inconscient, estirada a terra, amb un pot de pastilles al cantó. Després, tornada al present de l'escena.

MIQUEL: Hem de fer alguna cosa, amb això.

NEUS: No et preocupis. Ho deixaré aviat, t'ho prometo. *(Silenci.)* Tinc por, molta por.

Potser de créixer, jo què sé. De vegades em sento tan petita... Com quan era una nena. La mateixa música. M'entens? *(Silenci.)* Hi ha alguna força que em depassa.

MIQUEL: No sé si t'entenc.

NEUS: Deixa-ho estar. Potser descobriré què és aquesta força. *(Mira al seu voltant.)* En aquesta casa.

Els llums s'enfosqueixen per donar pas a unes imatges a la pantalla, amb els mateixos colors d'abans. S'hi veu NEUS com abans, estirada a terra, i CLARA, mirant-se-la. Després, tornada al present de l'escena.

MIQUEL: En aquesta casa aïllada, com dius tu.

NEUS: Aquí no es pot defugir la soledat. (MIQUEL fa un llarg sospir. Està abatut.) Ets l'home de la meua vida. (Li fa un gest tendre.) T'estimo, Miquel. Passi el que passi, t'estimo molt.

MIQUEL somriu, gairebé d'esma. Mentre els llums s'esvaeixen, veiem l'ombra de CLARA projectada sobre la pantalla.

Fosc.

ACTE III

El lavabo. La paret ja està tota enrajolada.

MIQUEL *està assegut a la tassa. De tant en tant fa un esforç. Llegeix un diari.*

Entra CLARA; va amb roba interior de color vermell.

CLARA: Miquel.

MIQUEL, *que té un ensurt*: Què fas aquí?

CLARA: M'avorria. (*Riu.*) No, he vingut per parlar amb tu.

MIQUEL: Una mica de respecte per la meva intimitat, no?

CLARA: I torna-hi amb la intimitat. Estàs obsessionat amb la intimitat, eh? Em vas dir que no aparegués quan tu i la Neus feu l'amor. No em vas dir res de quan estiguessis assegut a la tassa del lavabo.

MIQUEL: Cagant.

CLARA: Ja et vaig dir que m'estimo més no haver de sentir paraules lletges.

MIQUEL: I ara què he de fer, jo, aixecar-me i eixugar-me el cul davant teu?

CLARA: No siguis vulgar.

MIQUEL: I a més a més, es pot saber què fas així?

CLARA: Com, així?

MIQUEL: Mig despullada.

CLARA: Amb roba interior. Tenia calor. Fet i fet, sóc una fantasma: tu em veus, però sóc incorpòria. (MIQUEL *fa un gest de desaprovació.*) Ja ho veig, val més que em vagi a posar alguna cosa per sobre.

MIQUEL: Sí, val més.

CLARA surt. MIQUEL es vesteix. Va fins a la pica del lavabo i es renta les mans. CLARA torna a entrar. Porta un vestit d'estiu, d'una sola peça, cordat amb un cinturó, d'estil hippy.

Però què collons...

CLARA: Paraulotes no.

MIQUEL: Què pebrots portes posat?

CLARA: Que no ho veus? Un vestit d'estiu.

MIQUEL: Un vestit d'estiu de la meva dona!

CLARA: Sí, l'he agafat de l'armari.

MIQUEL: Però amb quin dret?

CLARA: Miquel, no exageris. Tens una tendència natural a transcendentalitzar-ho tot.

Simplement, li he manllevat un vestidet a la Neus. No et preocupis: ni l'esparracaré ni l'embrutaré, només el portaré posat una estona i després el tornaré a deixar allà on era. Ella no s'adonarà de res.

MIQUEL: No podies haver-te posat alguna cosa teva?

CLARA: La meva roba està passada de moda. Imagina't!

MIQUEL: Em faràs parar boig.

CLARA: Realment, avui tens un mal dia. Tan agradable que estaves dissabte passat, quan vam anar a comprar l'armari plegats.

MIQUEL: Calla, no m'ho recordis. Cada vegada que penso en la cara del venedor... Es va pensar que parlava sol. I em coneix!

CLARA: Sí, va ser divertit. Li ha molestat, a la Neus, que anassis a comprar l'armari sense ella?

MIQUEL: No. Ja té coll avall que sóc jo, qui em dedico a arreglar i moblar la casa.

CLARA: Molt bé. Per cert, ja no et provocaré més conflictes amb la Neus pels cigarrets que es pensa que li robes. Estic deixant de fumar. Només em quedarà el menjar i el beure, perquè fer l'amor, ja m'agradaria, ja, però no puc: com que no tinc cos...

MIQUEL: M'estàs prenent el pèl, Clara?

CLARA: Sí. Va, canvia de cara, que la vida són quatre dies. La mort és molt més llarga, ja ho veuràs.

MIQUEL: Tots els fantasmes sou tant de la broma?

CLARA: Ui no, què va. N'hi ha que gasten molt mala bava. Però et diré una cosa molt seriosament: en la vida terrenal, el sentit de l'humor és una llambregada a l'eternitat.
(De cop i volta es posa la mà a la panxa fent un gest de dolor.) Ui, quin mal!

MIQUEL: Mal? A on, a la panxa?

CLARA: És que m'ha vingut la regla.

MIQUEL: Que t'ha vingut la regla? Però com pot ser?

CLARA: És broma. Com vols que jo tingui la regla?

MIQUEL: Clara, prou d'emprenyar-me. Digue'm, què coi vols?

CLARA: He vingut a parlar amb tu de coses interessants.

MIQUEL: De què podem parlar, que sigui interessant?

Pausa.

CLARA, *que adopta un to de veu neutre, com si parlés una màquina*: Les amfetamines se solen prendre per via oral. Augmenten l'estat d'alerta i la iniciativa, redueixen la son i disminueixen la sensació de fatiga, milloren l'estat d'ànim i la confiança. En molts casos produeixen eufòria i loquacitat.

MIQUEL: Per què...?

CLARA, *que continua igual*: Pels seus efectes, relativament semblants als de la cocaïna, les amfetes semblen d'entrada una droga "perfecta". El problema és que en poc temps, per aconseguir els mateixos efectes, se n'han de prendre dosis més elevades. L'ús prolongat d'amfetes pot causar greus problemes cardíacs, pulmonars, renals i hepàtics. També provoquen la denominada "psicosi amfetamínica", que condueix a la comissió d'actes irracionals i de violència sobtada acompanyada de paranoia i deliris.

MIQUEL: Digue'm, per què m'ho dius, tot això?

CLARA, *que continua*: En casos greus de sobredosi d'amfetamines, es poden produir convulsions, aturada respiratòria, coma i mort. Si s'hi és a temps, es recomana provocar el vòmit i administrar respiració artificial.

MIQUEL: En saps molt, de les amfetes, ja ho veig. Suposo que no és casualitat.

CLARA: Diguem que m'he informat sobre el tema.

MIQUEL: Per la Neus. (*Silenci.*) Per què? Tinc dret a saber-ho. Saber què estàs fent tu aquí.

En aquesta casa. Amb nosaltres.

CLARA: Suposo que sí. Seu.

MIQUEL *s'asseu a la tassa*. CLARA *es queda dreta*.

He vingut aquí, en aquesta casa, amb vosaltres, amb un encàrrec, per dir-ho així.

MIQUEL: Un encàrrec?

CLARA: Ajudar la Neus. Perquè no rodoli muntanya avall. (*Silenci.*) Queda una mica de vi blanc, a la cuina?

MIQUEL, *d'esma*: No.

S'aixeca.

Què hi tens a veure, tu, amb la Neus? Qui t'envia?

CLARA: Això són dues preguntes. I em sap greu dir-t'ho, però no et puc contestar cap de les dues. Tranquil, hi ha moltes coses de la vida que només s'acaben entenent amb el temps.

MIQUEL: Jo sóc agnòstic.

CLARA: I a mi què? Com si ets budista, o membre de la Hermandad de la Macarena de Sevilla. No tinc cap intenció de convertir-te. El que vull és salvar la Neus.

MIQUEL: La Neus està en perill? Tu creus que és així?

CLARA: Miquel, tu no ho creus, que la Neus està en perill? Sigues honest: tu *saps* que està en perill. O no?

MIQUEL: Suposo que sí.

Es torna a asseure a la tassa.

(Amb el cap cot:) No sé si en perill de mort, però sí en perill de...

CLARA: En perill de no sortir del cercle infernal de la droga. I sí, en darrer terme també en perill de mort.

MIQUEL, *que alça el cap i mira CLARA fixament*: Tu la salvaràs?

CLARA: Ho estic intentant.

MIQUEL: Ho estàs intentant? No és segur, que ho puguis fer?

CLARA: De segur, no hi ha res a la vida. A part del fet que tot el que és viu s'ha de morir, és clar. Però no pateixis. La meva autoestima és alta, i en aquests moments veig la cosa amb optimisme. Això no vol dir que serà fàcil. Primer de tot: la Neus torna a estar enganxada. Completament. No t'enganyis, i procura que ella tampoc s'enganyi.

Encara que la droga que pren sigui de farmàcia. A la Neus li va molt bé, per dir-ho així, ser farmacèutica: no ha d'anar a buscar la droga al mercat il·legal. Té una substància pràcticament perfecta a la feina, ves per on. Només ha d'estirar el braç i fer un parell de trampetes amb els papers.

MIQUEL: D'acord. Què més?

CLARA: No sé, ja ho veurem.

MIQUEL: Ja ho veurem? Vols dir que no m'has de dir res més? No sé, no tens un pla, una estratègia?

CLARA: La veritat és que no.

MIQUEL: N'has fet gaires, de coses com aquesta?

CLARA: No. És la primera.

MIQUEL: La primera?

CLARA: I qui sap, potser serà l'última. (MIQUEL *fa cara d'estar molt decebut.*) No sóc gaire experta, ho he de reconèixer.

MIQUEL, *com per ell mateix*: Ja faig bé, de no creure en els àngels. Una vegada que me'n ve un a donar-me un cop de mà, resulta que és un principiant. Pitjor: *una* principiant.

CLARA, *que ho ha sentit, sense deixar de somriure*: Miquel, vull que quedin clares unes quantes coses. Primera, m'és igual si creus en els àngels o no, però en qualsevol cas has de saber que jo no en sóc: jo sóc una fantasma. Segona: sí, sóc inexperta; t'hauràs de conformar amb el que hi ha, noi, no pots triar. I tercera i més important, el que no penso tolerar és que em discriminis pel meu sexe. Pel meu gènere, com en dieu ara. Dit d'una altra manera, i de bon rotllo, eh?: si em tornes a menysprear perquè sóc una dona et practicaré una testiculotomia hiperestèsica.

MIQUEL: Com dius?

CLARA: Que et tallaré els testicles sense anestesiart-te prèviament.

MIQUEL, *després d'un silenci*: No et volia ofendre. Perdona.

CLARA, *que recupera el to relaxat*: Correcte. Doncs bé, ara ja saps per què sóc aquí. Et deixo tranquil.

Fa un moviment per sortir, però en l'últim moment MIQUEL l'atura.

MIQUEL: Clara! T'agrada, ser aquí?

CLARA, *al principi sorpresa*: Estic contenta. I encara ho estaré més si tot surt bé. (*Silenci.*)

Sí, molt contenta: tornar a ser aquí, entre els vius... És una sensació extraordinària.

Tornar a tenir cos (*es palpa els malucs*), bé, més o menys. Respirar, pensar, parlar, sentir. Beure una copa. No tinc cap queixa de l'altra vida, però m'encanta ser aquí.

MIQUEL: Com és, l'altra vida?

CLARA: No ets agnòstic, tu?

MIQUEL: Sí. Però tu ets real, no? Vull dir que... si tu ets aquí i vens d'allà... (*Gairebé per ell mateix:*) L'altra possibilitat és que m'hagi tornat boig. Com una cabra. (*A*

CLARA:.) Com és l'altra vida?

CLARA: *Top secret*. Tampoc no et creguis que, un cop mort, tot el misteri es revela. El misteri de l'existència.

MIQUEL: Déu existeix?

CLARA: Amic agnòstic, et veig molt insegur.

MIQUEL: Mai havia tingut una fantasma a mà per preguntar-li aquestes coses.

CLARA, *que somriu*: Així m'agrada, que em surtis amb una ironia. Ja em pensava que no tenies sentit de l'humor.

MIQUEL: És clar que en tinc. I molt.

CLARA: Home, molt, molt... No ets precisament la persona amb qui he rigut més, ni de viva ni de morta.

MIQUEL: No m'has contestat la pregunta.

Mentre continua la conversa, CLARA es posa davant de la pica, d'esquena a MIQUEL, i comença a rentar-se la cara, els braços, el pit, etc. Després s'eixuga i es contempla la cara detingudament al mirall, examinant les celles, les pestanyes, etc.

CLARA: Quina pregunta?

MIQUEL: Ja ho saps. Si Déu existeix.

CLARA: Jo, de viva, era panenteista.

MIQUEL: Ja veig que no en trauré l'aigua clara.

CLARA: Panenteista per tradició familiar. Érem una minoria selecta, gent il·lustrada, una mena de cercle coneixedor dels secrets de l'univers, això ens pensàvem, secrets que es transmetien de generació en generació. Saps què és, el panenteisme?

MIQUEL: El panteisme? És clar que sí. La identificació de Déu amb la natura. Déu no existeix fora del món visible, sinó que existeix i es manifesta en tota cosa viva, en cada element de la natura.

CLARA: És ben bé que, com més temps passa, la gent cada cop té menys cultura. No he dit "panteisme": he dit "panenteisme". No són la mateixa cosa. A primera vista s'hi assemblen, i no solament en la paraula. Un panteista pot ser ateu: negant l'existència de Déu fora del món visible, es nega la transcendència divina en relació a la creació. El panenteisme és una cosmologia segons la qual Déu efectivament s'identifica amb la natura, amb tota cosa viva, com en el panteisme, però en la seva magnitud

embolcalla l'univers i el depassa, de manera que existeix un Déu transcendent a la creació. M'he explicat?

MIQUEL: Potser sí, però jo no he entès res. No em penses contestar la pregunta, veritat?

CLARA: Quan ets mort no fas preguntes innecessàries, inconvenients i impertinents.

MIQUEL: Jo sóc viu.

CLARA: Això es cura amb el temps.

Silenci. MIQUEL la contempla mentre ella continua retocant-se al mirall.

MIQUEL: M'agrada el perfum que portes.

CLARA, *que somriu*: Gràcies. No és de la meva època, no et pensis. Aleshores no existia.

Me'l poso ara. M'encanta.

MIQUEL: Qui eres, tu? Quan eres viva.

CLARA: Quan una persona està viva, no sap ben bé qui és.

MIQUEL: Això ja ho sé. La tinc de vegades, aquesta sensació. Però ja m'entens. Qui era la teva família. A què et dedicaves. Quina vida vas tenir.

CLARA deixa anar un sospir. Mira MIQUEL fixament. Pausa. Quan parla, ho fa d'una tirada, de manera un punt mecànica, però també amb un deix d'emoció. Imatges a la pantalla, en blanc i negre, que il·lustren d'una manera més simbòlica que realista el contingut de la narració.

CLARA: Vaig néixer en un petit poble de la Provença, Rasteau, molt a prop del Mont Ventoux. Els meus pares es deien André i Anne; tots dos eren fills de propietaris rurals força rics, però que van sofrir una forta sotragada amb la revolució del 89 i la

crisi econòmica dels anys posteriors, una crisi que va deixar en la misèria i va matar de fam molta gent, molts nens, moltes mares i molts pares. Els camps de vinyes i la tradició en la doctrina i els costums eren l'horitzó visual i moral dels meus avis. També l'era de la meva mare. No pas el del meu pare, que era un lliure pensador, i me'n va ensenyar a mi a ser-ho. La mare era la petita de cinc germans. Un any abans d'ella havia nascut una nena que s'havia de dir Claire, com jo, però va néixer morta. Era una altra època: aquestes coses eren habituals. El pare era un dels nois d'una família d'onze fills. La crisi econòmica va coincidir amb la infantesa dels pares, i com que no eren ni hereu ni pubilla, aviat es van haver d'espavilar i van marxar de les llars respectives. Tots dos van anar a viure a ciutat, la mare per servir en un hospital, i el pare, que era un home resolut i molt llest, per engegar un negoci de compravenda d'aliments que va rutilar. Es van conèixer quan ell tenia vint-i-cinc anys i ella vint-i-dos. *Ils tombaient amoureux toute suite*. Es van enamorar tant que, malgrat els tabús de l'època, i malgrat l'horitzó moral de la mare, un dia van fer l'amor apassionadament bosc endintre, a la vora d'un riu d'aigües impetuoses, fredes, cristal·lines. Era un capvespre càlid de setembre, i l'Anne contemplava, mentre l'André li ensalivava furiosament els pits, els últims rajos del sol que penetraven dolçament entre les fulles que es començaven a esgrogueir. No sé si la mare va conèixer aquell dia el zenit del plaer; si jutgem pel gest del seu rostre, jo diria que més d'una vegada. El pare, sens dubte, sí que el va conèixer, i nou mesos més tard, en el si d'un matrimoni arranjat a corre-cuita, naixia una nena que es deia Claire. Jo. Era el mes de juny de 1822. (*Pausa.*) Uns dies més tard de la meva arribada en aquest món, aquest món estrany i monstruós i meravellós, la meva àvia materna, Marie, es va suïcidar. El meu avi estimava una altra dona, l'estimava des de feia anys, la freqüentava des de feia anys —potser segles, qui ho sap—, i s'hi havia

deixat, entre regals i propietats, els pocs estalvis que el matrimoni tenia. En fi, de cop i volta es van trobar en la ruïna absoluta, i llavors la meua àvia va descobrir que, com diu un vers feliç de Shakespeare, ella habitava als suburbis del desig del seu marit. *(A la pantalla es pot llegir: «Dwell I but in the suburbs / Of your good pleasure», Julius Caesar, acte II, escena I.)* L'àvia podia suportar la ruïna econòmica, i també la ruïna moral enmig de la comunitat rígida i insidiosa en què vivia; el que no va poder suportar va ser la ruïna emocional de saber-se no estimada per l'home amb qui havia viscut durant tants anys, l'home a qui havia dedicat la vida, *elle s'avait affairée autour de lui toute sa vie. (Silenci.)* L'àvia no sabia nedar; es va llençar dins d'un safareig d'aigua tèrbola. *(Silenci.)* L'avi va morir al cap d'uns mesos; els metges van decretar, per escrit, que el cervell se li havia partit en dues meitats. Anys després, molts anys després, el seu gendre, el meu pare, em va dir que els remordiments li havien partit el cervell perquè no li havien pogut partit el cor; que, el cor, el tenia massa dur. En fi, jo no vaig conèixer ni l'àvia ni l'avi per via materna. *(Sospira. Pausa.)* Vaig tenir una infantesa feliç. Els pares m'estimaven molt. Vaig ser una nena joganera, entremaliada, intel·ligent, descarada, de vegades impietosa amb els altres. Sobretot amb el meu germà. Durant un parell d'anys vaig estar molt gelosa del meu germà. Va néixer set anys després de mi; en l'endemig, la meua mare havia tingut quatre avortaments. El Philippe va ser un nen tímid i retret; de gran es va espavilar molt i va arribar a ser un químic de molta anomenada, amb una reputació considerable fins i tot a l'estranger. Era francmaçó, i va ser diputat. Es va casar i va tenir tres fills i onze néts; va ser feliç. Jo vaig ser una noia culta, i sempre vaig tenir la dèria de cultivar-me. Parlava molt bé l'alemany, el castellà i l'italià, i vaig adquirir molts coneixements, sobretot humanístics. Vaig heretar del pare la passió per la lectura. De la literatura. I de la filosofia, també. Passava de Shakespeare a Plató amb

una gran facilitat; solia llegir-ho tot en alemany o en italià. Tocava el piano. Érem una família benestant. Els pares, que havien sigut fills de propietaris rurals, ara eren burgesos i estaven ben arrelats a Orange. El negoci del pare donava cada any que passava més i més beneficis, i els treballadors al seu càrrec van anar creixent. Jo en vaig ser una. Als dinou anys vaig començar a treballar al negoci familiar, no pas perquè m'agradés —de fet, al meu pare tampoc li agradava—, sinó simplement perquè d'aquesta manera no havia de comprometre'm en res més, i podia disposar del temps que jo volia per llegir, tocar el piano i sortir amb el meu promès. El Pierre era un noi guapot, ben fornit, de bona família. Estava boig per mi; més d'una nit l'havia deixat a la porta d'entrada de casa meva udolant com un llop malferit perquè me l'havia rifat dient-li ara que l'estimava, ara que no l'estimava. *Je ne l'aimait pas du tout*. Al final el vaig deixar plantat. Pel que vaig saber, després d'allò va ser sempre un home solitari: ni es va casar ni se li coneixien amics. Va morir jovenàs, encara no havia fet els cinquanta. (*Silenci.*) Als vint-i-quatre anys vaig conèixer el Roland. Em vaig enamorar. Follament. Me'n vaig enamorar tant que un capvespre de setembre, mentre fèiem un passeig pel bosc, al costat d'un rierol, vaig sentir-me feliç com no m'havia sentit mai abans mentre observava plàcidament els últims rajos del sol travessant les branques dels arbres, oferint al Roland el meu cos despullat de princesa rabiosament sadollada. Les visites al bosc amb el Roland es van fer habituals, i un any i un mes després de la nostra primera batalla al bosc va néixer una nena, la Marie. Jo no li volia posar aquest nom, però les circumstàncies en què em trobava no em permetien portar-li la contrària a la mare, que es va entestar que la nena es digués com la seva mare, la meva àvia dissortada. El Roland i jo vam ser feliços un temps. Un parell d'anys després del naixement de la Marie, va néixer la Jeanne. El nom, en aquest cas, el va triar el Roland, que volia un fill mascle i es

pensava que tindríem un fill mascle i ja li tenia el nom posat, Jean. I va sortir la Jeanne. *Ma petite chérie, le bijou de maman...* El Roland es va convertir en la mà dreta del meu pare en el negoci familiar. Jo me'n vaig allunyar, i em vaig dedicar a les nenes, al piano, a practicar l'italià amb un professor particular que vaig contractar, als llibres, a tenir cura de la casa i, quan arribava el Roland, a fer l'amor. Vaig ser feliç un temps; ho puc jurar. Després... En fi, jo era una dona que havia nascut en un temps equivocat, una lliure pensadora, una dona culta i panenteista per tradició familiar, una dona vitalista, fatalment vitalista, una dona que s'havia sentit molt estimada pel seu pare, una dona amb ganes de menjar-se el món, però que tenia justament aquest problema: que era una dona. Cada cop em sentia més reclosa a dins de casa, i cada cop em sentia més malaguanyada. També era una dona sexualment àvida, i el Roland cada cop era més conformista; se li va anar aigualint la sang. Em vaig buscar un amant; ves què havia de fer. Després vaig fer una molt bona amiga; amb ella vaig descobrir una nova pulsio sexual. Des d'aleshores, i durant set mesos, la meua vida va consistir a tenir cura de la casa, però poc; a tenir cura de les nenes, molt; no vaig dedicar-me gens al piano i a la lectura; vaig despatxar el professor d'italià; quan arribava el Roland, de tant en tant li oferia el meu cos; i dedicava tantes hores com podia a fruir del cos de la meua amiga, a llepar-li els pits i les cuixes i el melic i les orelles i les natges i els llavis i el sexe, un sexe com una petxina flairosa de sal. Durant aquells set mesos vaig ser feliç; també ho puc jurar. Però en una anyada malsegura, la pedra i les malures van desfer el meu hort, i el blat se'm va neulir. Es va morir la Jeanne. (*Silenci. Amb un tristesa fonda, insondable:*) *Ma petite chérie, le bijou de maman...* (*Silenci. Sospira.*) Jo vaig morir als trenta-cinc anys, el setembre de 1857. (*Somriu.*) L'any de la publicació de *Madame Bovary* de Flaubert.

El pare em va sobreviure, la mare ja havia mort. El Roland va morir pocs anys després, d'una malaltia lletja.

MIQUEL, *que ha escoltat atentament tot el relat sense que res no reveli com l'ha rebut, fa una cara interrogativa, com si esperés que CLARA continués parlant.*

MIQUEL: M'has deixat amb la mel a la boca.

CLARA: No et sembla que el meu relat ja està prou farcit de detalls?

MIQUEL: De què vas morir? De què va morir la Jeanne?

CLARA: La Jeanne va morir de tisi. Saps què és, la tisi?

MIQUEL: Alguna cosa dels pulmons, no?

CLARA: Tuberculosi pulmonar. Punt final. I ara explica'm tu.

MIQUEL: Que jo t'expliqui? Què?

CLARA: La teva vida.

MIQUEL: Que no la saps?

CLARA: No gaire.

MIQUEL: Doncs... No sé per on començar. A mi no em sortirà un discurs tan ben elaborat com el teu. Jo sóc més visual que discursiu, per dir-ho així. Parlar no em resulta fàcil.

CLARA, *que somriu*: Comença pel començament.

MIQUEL: Sí. Doncs vaig néixer a Barcelona el 1969. Sóc d'origen urbà cent per cent. Però m'agrada el camp. Jo encara no m'he mort. Vull dir que encara sóc viu. (*S'escura la gola quan se sent dir això.*) O sigui, que tinc trenta-vuit anys. Sóc el fill gran de tres germans. De fet, no tinc cap germà, tinc dues germanes. Érem una família de classe mitjana. El meu pare treballava molt, i la meva mare també. D'adolescent vaig tenir

poc contacte amb els meus pares. Em sembla que ho vaig trobar a faltar. (*Silenci.*)

Després vaig estudiar a la universitat. Belles Arts.

CLARA: Ah, sí. Ets artista.

MIQUEL: Un artista frustrat.

CLARA: Frustrat? Als trenta-vuit anys?

MIQUEL: Conec gent de vint-i-cinc que ja n'estan.

CLARA: Continua. La teva història.

MIQUEL: Vaig conèixer la Neus. No va ser al bosc. No hi havia cap rierol. Va ser en un bar de la ciutat. Però també ens agradava follar.

CLARA, *que fa un gest visible de desaprovació*: No ho dubto pas.

MIQUEL: Ella estudiava Filologia Francesa. Després ho va deixar i va començar Farmàcia. Compaginava com podia la carrera amb una feina de cambrera en un bar. Va ser allà, que ens vam conèixer.

CLARA: I us vau enamorar.

MIQUEL: Sí. I fins ara. Hem viscut uns anys a la ciutat, en un pis de lloguer. La Neus arrossega de fa temps una depressió molt forta. Ella diu que és per l'estrès que li ha causat la mort del seu pare, però jo crec que no és només això. Ara volem començar una nova vida aquí, en un lloc petit, en aquesta casa enmig de la natura.

CLARA: I tu què fas, a part de ser el suport de la Neus nit i dia i de procurar que aquesta casa (*mira al seu voltant amb una expressió de notable disgust*) sigui habitable?

MIQUEL: Ara com ara no treballo. Estic a l'atur. Fins fa poc treballava en una escola, ensenyava dibuix a nens. M'avorria espantosament. Ho he fet durant anys; no ho vull fer més. No he nascut per això. Jo vull pintar. Però de moment el que pinto són aquestes parets. En fi, entre el subsidi d'atur i la feina de la Neus anem fent, però no

puic estar gaire temps així. No sé per on tirar. Només sé que, o em poso a pintar d'una vegada, o val més que ho abandoni definitivament.

CLARA: Estàs en crisi.

MIQUEL, *després d'un silenci*: Estic pensant a separar-me. Hi estic pensant per primer cop seriosament.

CLARA: Tot just fa dues setmanes que us heu mudat en aquesta casa. Dóna-li temps, a la Neus. (*Silenci.*)

MIQUEL: Clara.

CLARA: Què?

MIQUEL: Quin motiu tens per voler ajudar la Neus? És casualitat que siguis tu la persona encarregada d'ajudar-la?

CLARA: No, no és cap casualitat. Per cert, parlant d'ajudar la Neus... Té.

CLARA es treu de la butxaca del vestit una mena de llibreta, vella, polsosa, i l'allarga a MIQUEL.

MIQUEL: Què és això?

CLARA: Llegeix.

MIQUEL, *que va passant fulls*: No es pot llegir res, tots els fulls estan cremats.

CLARA: Tots no.

Finalment MIQUEL troba una pàgina escrita. Comença a llegir en veu baixa. A la pantalla es pot llegir aquest fragment: «1980. 5 d'agost. Avui la Neus se n'ha anat a passar una setmana a casa d'una amiga. Em fa vergonya escriure-ho, però em sento molt alleujada. Com alliberada. Cada cop se'm fa més feixuc estar amb

ella. Sovint l'escrio i la maltracto, i no sé per què. Mentida, sí que sé per què: em sento amb molta tensió quan sóc amb ella. Déu meu, sóc una mare espantosa. Horrible. L'estimo, l'estimo molt... però no puc estar bé amb ella. No és culpa seva. Ella fa el que pot. S'està tornant cada cop més esquerpa, però no és culpa seva. El cas és que ara recordo tant la mare... Mare... Per què ho vas haver de fer? Per què, per què, per què? Què hi vas veure, al fons del pou?» MIQUEL passa més fulls.

MIQUEL: No hi ha res més escrit, tot està cremat.

CLARA: Suficient, oi?

MIQUEL: Això és el que sembla que és?

CLARA: Què et sembla que és?

MIQUEL: Un diari. De la mare de la Neus? (CLARA fa que sí amb el cap.)

CLARA: La Neus, l'àvia materna de la teva Neus, va néixer el 1928. Va tenir set fills d'un home treballador i poc comunicatiu, que la va deixar viuda amb nens petits. Uns anys després de la mort d'ell, ningú ha sabut mai per què, la Neus es va llençar al fons d'un pou. Evidentment, la teva Neus no la va conèixer. I la seva mare mai li va dir la veritat: la Neus es pensa que la seva àvia va morir al llit, malalta. La Maria, la mare de la Neus, va néixer el 1947. Tu no las vas arribar a conèixer, oi que no?

MIQUEL: No.

CLARA: Era una bona dona, però va passar per la vida de puntetes, com tenallada per la por. És ben explicable, de fet. Va morir força jove. En fi, ja saps que la Neus va néixer el 1971. Filla única.

MIQUEL, *que es refereix al dietari*: Què he de fer amb això?

CLARA: Dóna'l a la Neus perquè el llegeixi.

MIQUEL: I d'on se suposa que l'he tret?

CLARA: D'una de les capses que teniu al dormitori. L'hi vas posar tu. Te'l va donar el seu pare abans de morir. Va decidir cremar-lo, però quan ja era al foc s'hi va repensar.

MIQUEL: I per què no n'hi he dit res fins ara, a la Neus? M'ho preguntarà. I enfadada.

CLARA: Perquè tenies por de fer-li mal. Però ara has vist clar que l'hi havies de donar, que ella havia de saber tot això. Què sentia la seva mare per ella. Què va passar amb l'àvia. I evidentment l'has de convèncer perquè comenci una teràpia psicològica.

MIQUEL: És aquesta, la teva ajuda, dir-me que la Neus ha d'anar a un psicòleg?

CLARA: I què t'esperaves, un àngel amb ales que deixés anar una alenada damunt del cap de la Neus i la salvés *ipso facto*? Si vols, fes una visita a una tarotista o a una bruixa, aviam si t'ho arreglen millor. I si no creus en aquestes coses, amic agnòstic, benvingut a la realitat: això és el que hi ha.

MIQUEL: Quina ironia que això ho diguis precisament tu. Una fantasma.

CLARA: Saps que tinc raó.

MIQUEL, *després d'un instant*: Sí.

CLARA, *que li dona un paper arrugat*: He sentit dir que aquest és molt bo, especialment tractant addiccions. I que no abusa amb els preus.

MIQUEL: Gràcies. (*Silenci.*) Per cert, d'on has tret el diari?

CLARA: L'he escrit jo. He cremat una llibreta vella i hi he deixat intacte un full on he escrit allò.

MIQUEL, *bocabadat*: O sigui que t'ho has inventat? És mentida?

CLARA: No. El que s'hi diu és veritat. És veritat la manera de morir l'àvia; són veritat els sentiments de la mare de la Neus cap a la seva filla. Però la Maria no va escriure mai cap dietari. Mala sort.

MIQUEL: Això no està bé.

CLARA: Miquel, no deus voler anar a la Neus i explicar-li el que li has d'explicar sense cap prova? Et demanaria d'on ho has tret, tot plegat. Aquesta (*assenyala cap al dietari*) n'és la prova, una prova concloent i inapel·lable. El petit detall és que l'hem haguda de fabricar. Però això és *peccata minuta*. (*Canvi de to.*) Em sap greu, però això és un lavabo i he de fer les meves necessitats.

MIQUEL: Les teves necessitats?

CLARA: És una manera de dir que marxis. Que hem acabat la conversa.

Li assenyala la porta. MIQUEL se n'hi va.

MIQUEL: Tinc la sensació que fas i desfàs exactament com et dona la gana. Que sóc una titella a les teves mans. M'equivoco?

CLARA, *somrient*: Fins aviat.

MIQUEL: Adéu.

CLARA, *quan MIQUEL ja està a punt de sortir*: Miquel!

MIQUEL: Sí?

CLARA: Abans m'has dit "gràcies". Gràcies.

MIQUEL somriu i surt. CLARA es queda pensativa, recolzada sobre la pica del lavabo. Els seus ulls reflecteixen una mescla de placidesa i d'enyorament.

Fosc.

ACTE IV

Fosc en escena. A la pantalla es veuen unes imatges com emboirades. S'hi veu CLARA d'esquena, davant de la pica del lavabo, amb faldilla i sostens vermells. Apareix MIQUEL, que l'aborda per darrere. L'acaricia, la petoneja. CLARA s'estremeix de desig. MIQUEL li aixeca la faldilla. La penetra. Primer pla de la cara de MIQUEL, que denota molt de plaer. Primer pla de la cara de CLARA, que denota molt de plaer.

Fosc a la pantalla i llum en escena. El dormitori. Hi ha un armari. Els quadres ja estan penjats. Hi queden menys capsos.

MIQUEL, estirat al matalàs, es desperta. Triga uns instants a saber on és. S'encaixa bé el membre dintre dels pantalons. S'aixeca i surt.

Passen uns instants. Entra CLARA. Es comença a emprovar roba de NEUS: ara un vestit, ara una brusa, ara una faldilla. De sobte se sent un cop de porta. CLARA es treu la brusa que du i la deixa sobre el matalàs. Entra NEUS. Fa mala cara. Es treu la roba que porta i la deixa al terra. Es posa la brusa que CLARA s'ha tret. S'està uns instants amb la cara enfonsada entre les mans. Mentrestant, CLARA es posa la roba que NEUS ha deixat al terra. De cop i volta NEUS deixa anar un crit; llença a terra alguna cosa. Treu de la seva bossa de mà un potet de pastilles. Se'n pren una. Dubta; se'n pren una altra. Torna a deixar el potet dintre de la bossa. CLARA treu el potet de la bossa i el deixa sobre el matalàs. NEUS fa per marxar, però en l'últim instant veu el potet i se'l mira, bocabadada. Deixa la bossa a terra i agafa el potet; mentrestant, CLARA posa la bossa en un altre lloc. Quan NEUS es gira, veu la bossa i té un ensurt. S'angoixa. Sua, tremola. CLARA tanca la porta del dormitori. NEUS veu la porta del dormitori tancada i deixa anar un esgarip de por.

Se senten passes precipitades. MIQUEL obre la porta i entra. CLARA s'està quieta, recolzada sobre la paret del fons. NEUS tremola d'angoixa. MIQUEL se sobreposa a la sorpresa de veure CLARA dintre de l'habitació.

MIQUEL: Neus, què passa?(*S'hi acosta i l'abraça.*)

NEUS, *amb la veu entretallada*: Passen coses estranyes. És com si hi hagués un fantasma.

MIQUEL: Què dius, ara?

NEUS: Ja ho sé, és una bestiesa. Miquel, perdona'm, sisplau, perdona'm. Deu ser l'efecte de les pastilles.

MIQUEL: Ho has de tallar. De soca-rel. Ja.

NEUS: No sé si podré. No ho sé.

MIQUEL: Pots. Has de poder. Fa tres setmanes que vivim aquí, tres setmanes que en parlem. No ho podem ajornar més.

CLARA: Exacte, Miquel: no ho ajornis més. Fes-ho ara.

Pausa. MIQUEL va fins a una de les capsas, l'obre i en treu el dietari. CLARA i NEUS l'observen. MIQUEL dona el dietari a NEUS.

Té, Neus. Això et pertany.

NEUS: Què és?

MIQUEL: Llegeix-ho.

NEUS passa fulls i llegeix. Quan acaba, sembla al caire d'un abisme emocional.

NEUS: Això era de la mare? Com és que ho tens tu? Per què m'ho dones? Per què no m'ho has donat abans? Contesta'm!

MIQUEL: Neus, tranquil·la. Sí, això era un diari de la teva mare. L'hi vaig posar jo, en aquella capsa. Me'l va donar el teu pare abans de morir. Va decidir cremar-lo, però quan ja era al foc s'hi va repensar.

NEUS, *molt sorpresa*: El pare...

MIQUEL: No te l'he donat fins ara perquè tenia por de fer-te mal. Però ara he vist clar que te l'havia de donar, que havies de saber tot això. Què sentia la teva mare per tu. Què va passar amb l'àvia Neus. (*Silenci.*) Neus, creu-me: has de començar una teràpia psicològica.

NEUS: Què?

MIQUEL, *que li dona el paper arrugat*: He sentit dir que aquest psicòleg és molt bo, especialment tractant addiccions. I que no abusa amb els preus.

NEUS, *fora de si*: Malparit! Em vols fer creure que estic boja? Eh?

MIQUEL: No diguis bajanades, com vols que...

NEUS: Ets un cuc l'lescós, Miquel, un cuc repugnant! Em vénis amb aquesta llibreta llardosa que no sé d'on dimoni l'has tret, em dius que és de la meva mare, la llibreta diu coses espantoses, i em vols enviar a un psiquiatre!

CLARA: A un psicòleg. (MIQUEL, *desconcertat, mira CLARA.*) Digue-l'hi, Miquel. A un psicòleg.

MIQUEL: A un psicòleg.

NEUS: Un psicòleg o un psiquiatre, tant és! Per què m'ho fas, això, eh, Miquel? Per què?

CLARA: No et faig res de dolent. Al contrari. Et vull ajudar. T'estimo, Neus, t'estimo moltíssim, i tu ho saps.

MIQUEL: No et faig res de dolent. Al contrari. Et vull ajudar.

CLARA: Amb més tendresa.

MIQUEL: T'estimo, Neus, t'estimo moltíssim, i tu ho saps.

CLARA: Estàs passant una època molt dolenta, t'has convertit en addicta a una droga i et fa falta ajuda. Hi ha especialistes d'això. Tu ho saps perfectament, Neus.

MIQUEL: Estàs passant una època molt dolenta, t'has convertit en addicta a una droga i et fa falta ajuda. Hi ha especialistes d'això. Tu ho saps perfectament, Neus.

NEUS: Vés a fregir espàrrecs! *(Li llança una faldilla.)*

MIQUEL: Hòstia puta.

NEUS: I no diguis paraulotes!

CLARA, *per ella mateixa*: En això té raó.

MIQUEL, *a NEUS*: A tu també et molesten, ara?

NEUS: I a qui més li molesten, si es pot saber?

CLARA: Jo estaré al teu costat. T'ho prometo.

MIQUEL: Jo estaré al teu costat. T'ho prometo.

CLARA: Però has d'acceptar la veritat. I la veritat és que la teva àvia Neus es va suïcidar, i que la teva mare patia un fort desequilibri.

MIQUEL: Però has d'acceptar la veritat. I la veritat és que la teva àvia Neus es va suïcidar, i que la teva mare patia un fort... *(intenta recordar la paraula sense èxit)*

CLARA: Desequilibri.

MIQUEL: ...desequilibri.

NEUS llança el dietari contra MIQUEL, que l'esquiva.

CLARA: Estaré al teu costat sempre. Sempre que facis el que has de fer per deixar enrere tot això.

MIQUEL: Estaré al teu costat sempre. Sempre que facis el que has de fer per deixar enrere tot això.

NEUS: Què vols dir?

MIQUEL: Doncs que... *(no sap què dir)*

CLARA: Si no comences una teràpia, se'm trencarà el cor, però pel meu bé i també pel teu ens haurem de separar. *(MIQUEL mira CLARA amb incredulitat.)*

MIQUEL, *dubtós*: ...que si no comences una teràpia, se'm trencarà el cor, però pel meu bé i també pel teu ens haurem de separar.

NEUS arrenca a plorar desesperadament i es deixa caure a terra.

NEUS: Veus com ets un malparit? Un malparit i un traïdor! Em penses deixar perquè no m'estimes, eh que no?, perquè m'odies, et faig fàstic, em menysprees perquè estic passant una època d'estrès i necessito prendre pastilles, però és perquè es va morir el meu pare!

S'aixeca de sobte i es dirigeix precipitadament cap a la porta, empenyent

MIQUEL quan passa. Surt. Pausa. CLARA fa un gest a MIQUEL que sembla dir una cosa així com «Ho sento, no ho he sabut fer millor», i MIQUEL sospira fonament.

La seva expressió és molt adolorida. CLARA s'hi acosta i li fa una carícia a la galta.

Després recolza delicadament la seva galta sobre l'espatlla d'ell.

CLARA: Dóna-li temps. Dóna'ns temps.

MIQUEL: Quant? Quant de temps?

CLARA, *després d'un silenci*: Demà. Tercera capsa comptant des de la porta. Ho escampes tot per terra. Abans no arribi la Neus de la feina, marxes. Entesos?

MIQUEL: Sí. Però què hi ha a la capsa? Que vols que la Neus descobreixi alguna cosa?

CLARA: Més o menys.

MIQUEL: Quina cosa?

CLARA: Ho vols saber? Ara?

MIQUEL: Sí.

CLARA, *que exhala un sospir*: Molt bé. Para l'orella, que la història és llarga. (MIQUEL *s'asseu.*) Com ja saps, la meva àvia va morir en llençar-se dins d'un safareig d'aigua tèrbola. Era la rebesàvia de la rebesàvia de la Neus. (MIQUEL *fa un gest d'enorme sorpresa.*) Després va venir la meva mare, i després jo. Un migdia tempestuós en què vaig fer una visita a la meva amant, vaig deixar sola a casa la petita Jeanne. Tenia vuit anys.

Fosc.

ACTE V

La sala d'estar. Ja hi ha alguns mobles i accessoris: una tauleta, un televisor, un telèfon... Hi ha, oberta, una capsa que abans era al dormitori, i ben ple de fotografies velles per terra. També per terra, hi ha el llibre de l'acte II.

NEUS és a terra, estirada panxa enlaire, amb els ulls oberts. Es manté immòbil, absorta, com en un altre món.

Imatges a la pantalla mentre se sent una VEU EN OFF, que és la de CLARA. Com en l'acte III, les imatges són en blanc i negre, i il·lustren d'una manera simbòlica la narració que escoltem.

VEU EN OFF: Un migdia tempestuós en què va fer una visita a la seva amant, la Claire va deixar sola a casa la petita Jeanne. Tenia vuit anys. Tot esperant sa mare, la Jeanne es va estar més d'una hora sota la pluja i va agafar una pulmonia; durant els dies següents, la pulmonia es va complicar, va derivar en una tisi i la Jeanne va morir. La Claire no va suportar el sentiment de culpa. Es va suïcidar uns dies després, el setembre de 1857, als trenta-quatre anys, i va deixar en aquest món la seva filla Marie, la mare de la teva rebesàvia, que aleshores era una nena de deu anys. *(Silenci.)* La Marie havia nascut el 1846, i va tenir la fortuna, guiada pel seu avi André, de casar-se amb un home atent i acabalat que li va donar set fills. Ningú, ni els seus fills, va saber mai si va ser una mica feliç. La pubilla dels seus set fills, que es deia Anne com la seva besàvia, va néixer l'any 1872. L'Anne va tenir una vida ben desgraciada: es va casar amb un barceloní quan ja era força gran, va tenir una filla, el seu marit la va abandonar, i ella, que mai no hi havia sigut tota, va perdre totalment el cap. Era la teva rebesàvia. Es va matar llençant-se als peus d'uns

cavalls. Era el tercer suïcidi de la cadena. (*Silenci. En escena, NEUS es belluga lleugerament.*) La seva filla, que es deia Mercè, va néixer el 1905. Va ser una dona assenyada i discretament malaurada, atrapada en un matrimoni de conveniència. Era la teva besàvia. Va tenir quatre fills, dels quals un va ser una noia, que es va dir Neus. La teva àvia materna. La Neus, ningú ha sabut mai per què, es va llençar al fons d'un pou. Era el quart suïcidi de la teva genealogia femenina, el quart d'una cadena que va començar quan la Marie es va llençar al safareig. Aquella primera mort s'ha anat reproduint com l'eco en les muntanyes, entens, Neus?, com quan llances una pedra a l'aigua i l'ona es va expandint. (*Silenci.*) Hem de trencar la cadena; tu ets l'anella per on la podem escapçar.

Fosc a la pantalla i llum en escena. Se sent una clau, i després uns passos;
MIQUEL *entra. Veu NEUS estirada a terra, s'hi acosta, li acaricia el front.*

MIQUEL: Neus. Estàs bé? (*Silenci.*) Digues alguna cosa. Sisplau, Neus.

Com que no rep resposta, comença a recollir fotografies del terra.

NEUS, *amb la veu enrogallada:* D'on has tret aquesta merda?

MIQUEL: Quina merda?

NEUS: Ja ho saps. Les fotografies.

MIQUEL: Neus, escolta, aquestes fotografies...

NEUS, *que de sobte s'incorpora del terra i crida:* Són una merda! Són falses! Què nassos representa que són? (*Parla amb menyspreu i ràbia mentre va recollint fotografies de terra, mostrant-les a MIQUEL, llegint el que hi ha escrit al revers i tornant-les a*

llençar a terra. En pantalla se'n veuen algunes.) La meva iaia Neus... hola, iaiaeta!
La seva iaia Anne... Ara tinc ascendència francesa, jo; ves per on, ha! Això ho deu haver escrit la meva mare, oi que sí? «Aquesta era la besàvia Anne. Es va matar llençant-se als peus d'uns cavalls.» Fantàstic! *(Pica de mans.)* Quina inventiva, sí senyor! «La mare, poc abans de la tragèdia». Bona. I aquesta altra, genial! «La mare es va suïcidar, com havia fet la seva àvia, i l'àvia de la seva àvia...» *(Pausa.)* Calia tot això, Miquel? De debò que feia falta torturar-me d'aquesta manera? Amb tota aquesta porqueria? No era més fàcil dir-me «Ho sento, m'he enamorat d'una altra, me'n vaig»?

MIQUEL: Què dius?

NEUS: Deixa de fer comèdia, Miquel.

Agafa la seva bossa i en treu el dietari. L'allarga a MIQUEL.

Té. Ja us el podeu confitar, tots dos.

MIQUEL: De què parles?

NEUS: He fet una visita a un grafòleg. Li he ensenyat la llibreta llardosa i un llibre que guardo amb unes ratlles escrites per la meva mare. I saps què? Sí, és clar que ho saps: la llibreta l'ha escrita una dona, efectivament, però no pas la meva mare, això està descartat. *L'escriptora*, per dir-ho així, és una dona relativament jove, vitalista, segura de si mateixa, egoista, voraç en tots els sentits; curiosament, fa alguns traços d'escriptura antiga. Més detalls? La tinta està força fresca, ha corregut sobre el paper fa pocs dies. Vols saber-ne més, encara? Ah, sí! Per indicació del grafòleg després he anat a una perfumista, perquè resulta que la nostra escriptora ha tingut la poca cura d'empastifar la llibreta amb unes gotes de perfum. Perfum recent. "*Love in*

Paris pour femme” de Nina Ricci: «*le parfum que déclenche le rêve d’amour*», ha ha!

MIQUEL: Neus, t’equivoques.

NEUS: Sí, ara digue’m que m’ho pots explicar, vinga!

MIQUEL, *després d’un silenci*: No. No t’ho puc explicar.

NEUS: Malparit, malparit, malparit!

NEUS perd els estreps completament, va fins a MIQUEL i el pica al pit; MIQUEL se’n desfà i fa per marxar.

MIQUEL: Val més que me’n vagi, ara. Estàs massa nerviosa. Tornaré després, aviam si podem parlar en calma i em pots escoltar.

NEUS: Després no t’escoltaré ni parlarem en calma! Marxa i no tornis!

MIQUEL, *resignat*: Tornaré d’aquí a uns dies. Aprofita’ls per reflexionar. Potser a mi també m’anirà bé prendre una mica de distància. Donar-me un temps.

NEUS: Vés amb la teva *rêve d’amour*, vés!

MIQUEL: Neus, que no és això, que...

NEUS: Fot el camp!

Li llança el primer que troba, que és el llibre. MIQUEL surt. NEUS té un atac nerviós; plora i crida. De cop, fora de si, agafa la bossa de mà, escorcolla a dintre i en treu el potet de pastilles. Se’n pren una. Després una altra. Després una altra. Mentrestant, se sent una VEU EN OFF, que és la de CLARA, que primer parla en francès i després en català.

VEU EN OFF: *«Alors sa situation, telle qu'un abîme, se représenta. »Elle haletait à se rompre la poitrine. Puis, dans un transport d'héroïsme qui la rendait presque joyeuse, elle descendit la côte en courant, traversa la planche aux vaches, le sentier, l'allée, les halles, et arriva devant la boutique du pharmacien. »Il n'y avait personne.»²*

NEUS *sent nàusees. Sua i tremola ostensiblement. Cotinua prenent pastilles compulsivament: és una reproducció exacta de la primera imatge vista en pantalla a l'acte II.*

»No hi havia ningú. Justin es mirava Emma Bovary, tot estranyat de la pal·lidesa del seu rostre que destacava en blanc sobre el fons negre de la nit. Li va semblar extraordinàriament bonica, i majestuosa com un fantasma; sense comprendre què volia, pressentia alguna cosa terrible.»

NEUS *es cargola de dolor a l'abdomen, però continua empassant-se pastilles.*

»Va entrar al passadís on s'obria la porta del laboratori. A la paret hi havia una clau amb l'etiqueta *cafarnaiim*. La clau va girar al pany, i Emma va anar directament al tercer prestatge, guiada de forma segura pel seu record; va agafar el pot blau, va arrencar el tap, hi va ficar la mà i, traient-la plena d'una pols blanca, va començar a menjar-se-la directament.»

---

2. La citació és de l'edició de Jacques Neefs de *Madame Bovary* de Gustave Flaubert (París: Librairie Générale Française, 1999), pp. 457-458. Les citacions següents corresponen a la traducció catalana de Lluís Ma. Todó (Barcelona: Columna, 1992), pp. 243-245.

NEUS s'estreny la mà contra el pit, com si hagués de patir un atac de cor.

»La va despertar un gust acre que sentia a la boca. »Ah! La mort és ben poca cosa!
—pensava—. M'adormiré i tot s'haurà acabat.»

NEUS vomita al costat del sofà. Després, però, continua prenent pastilles.

»I li va venir una nàusea tan sobtada que a penes va tenir temps d'agafar el mocador que tenia sota el coixí. »S'estava quieta, per por que la més petita emoció no la fes vomitar. No obstant, sentia un fred de glaç que li pujava des dels peus fins al cor.»

Com si estigués posseïda, NEUS agafa el potet i s'empassa de cop totes les pastilles que hi queden. Després passa pels estadis descrits per la VEU EN OFF.

»Va girar el cap amb un gest suau ple d'angoixa, obrint contínuament les mandíbules, com si tingués sobre la llengua una cosa molt pesada. »Després Emma va començar a gemegar, primer feblement. Una gran esgarrifança li sacsejava les espatlles, i s'estava posant més pàl·lida que el llençol on s'enfonsaven els seus dits crispats. El pols desigual ara ja era gairebé imperceptible. »Li regalimaven gotes per la cara blavosa, que semblava com fixada en l'exhalació d'un vapor metàl·lic. Petava de dents, els seus ulls engrandits miraven vagament al voltant. De mica en mica els seus gemecs es van fer més forts. Se li va escapar un udol sord. Li van venir les convulsions; va exclamar: »—Déu meu! És espantós!»

NEUS, amb la veu pràcticament trencada: Déu més! És espantós!

Les convulsions van creixent en violència i freqüència, fins que finalment es desmaia. És una reproducció exacta de la segona imatge vista en pantalla a l'acte II.

Passen uns segons. Entra CLARA, completament aliena al que acaba de succeir. Veu NEUS a terra.

CLARA: Oh, no! Oh, no!

S'asseu precipitadament al costat de NEUS. Li posa l'orella al pit i després li agafa la mà per prendre-li el pols. Es disposa a fer-li la respiració artificial; però, de cop i volta, s'atura, com si l'hagués frenada un pensament inesperat i poderós, una mena de revelació. S'aixeca. Observa NEUS. És una reproducció exacta de la tercera imatge vista en pantalla a l'acte II.

NEUS, *que mira CLARA, amb veu feble:* Neus... (Somriu.)

Uns segons de pausa. CLARA s'allunya d'on és NEUS.

CLARA: Tinc la vida a tocar. La vida. Una altra vida.

Pausa. Torna a mirar NEUS.

Aviat deixarà de respirar. Un minut. Potser menys. I la vida.

Pausa.

Jo era panenteista. Els panenteistes no creiem que, després de mortes, les ànimes de les persones vagin enlloc, ni que s'encarnin en un altre cos, ni que mantinguin la seva integritat. Nosaltres pensem que, dintre de la matèria, tot és energia, i que la nostra ànima es fusionarà amb l'energia universal, amb tot, amb els altres. (A NEUS:) Tu seràs jo, jo seré tu.

Pausa. Els llums s'enfosqueixen.

Canvi complet d'il·luminació. En escena CLARA, que beu una copa de vi blanc mentre llegeix Madame Bovary, i MIQUEL, vestit com a l'acte I, pintant un altre pany de paret.

CLARA: Miquel, fes-me cas: deixa de pintar aquesta paret i vés a pintar un quadre. Et deixo que em pintis a mi, si vols.

MIQUEL: Però és que... *(no sap què dir)*

CLARA: Tens talent, Miquel. No el malbaratis.

MIQUEL: Tens raó. Ja fa cinc setmanes que pinto parets, poso rajoles i vaig a buscar mobles. Potser prou. Gràcies, Neus.

S'acosta i li fa un petó. S'asseu al costat d'ella.

Has superat el tema de les pastilles totalment, veritat?

CLARA: Sí. Va ser un mal pas. S'ha acabat. *(Silenci.)* Te'n recordes d'aquell poema de La Fontaine que vaig començar a dir tot just arribar en aquesta casa?

MIQUEL, *després d'un instant*: Sí.

CLARA: Vols que l'acabi de dir?

MIQUEL: Si no és molt llarg...

CLARA: Només diré l'última estrofa:

*«Du bout de l'horizon accourt avec furie
Le plus terrible des enfants
Que le Nord eût portés jusque-là dans ses flancs.
L'arbre tient bon ; le Roseau plie.
Le vent redouble ses efforts,
Et fait si bien qu'il déracine
Celui de qui la tête au ciel étoit voisine,
Et dont les pieds touchoient à l'empire des morts.»*

Mentrestant, a la pantalla s'ha llegit:

*«Del fons de l'horitzó, fúria tot ell i força,
arriba el vent de més braó
que mai sobre els seus flancs hagi dut l'Aquiló.
El Roure aguanta ferm, la Canya es torça;
redobla el vent l'esforç,
tant que al final aterra
Aquell que s'enfilava al Cel des de la terra
i que amb els peus tocava el Reialme dels Morts.»*

MIQUEL: És una història d'amor, oi que sí? Com la nostra. (CLARA riu.)

CLARA: Es titula "El roure i la canya". Se suposa que les dues plantes dialoguen, i el roure diu a la canya que li fa pena, perquè qualsevol cosa la doblega; però la canya li

contesta que precisament en la flexibilitat hi ha la seva fortalesa. Justament aleshores arriba un vent espordidor que arrenca el roure de soca-rel. I s'ha acabat.

MIQUEL: Ah, molt bé. Jo és que sóc més visual que discursiu, ja ho saps, Neus.

CLARA, somrient: Sí. (*Silenci.*) Em fas l'amor?

MIQUEL: Amb molt de gust.

MIQUEL *comença a acariciar* CLARA.

CLARA: La nena que tindrem es dirà Clara. Et sembla bé?

MIQUEL: Si tenim una nena. No sé per què, però m'encanta el nom de Clara.

S'acaricien i es besen.

Fosc.

FINAL